

KOP – nätverket för konst och publikfrågor

På uppdrag av Kultur Skåne, Region Skånes kulturnämnd

Utförd under år 2012

Anna Lönnquist, Ystads konstmuseum

Innehåll

Bakgrund	1
KOP- nätverket för konst och publikfrågor.....	1
Genomförda seminarier och konferenser	1
I KOP:s regi.....	1
KOP som samarbetspartner	2
Övriga aktiviteter.....	2
Organisation	2
Ystads konstmuseums operativa uppdrag i KOP 2012	3
Finansiering	3
Framtid	4
Skånes framtida roll i KOP.....	4

Bakgrund

År 2005 påbörjades ett samtal om att skapa ett nätverk för konst och publikfrågor av tjänstemän verksamma inom ett flertal institutioner och myndigheter i Sverige som alla på olika sätt arbetar med dessa frågor. Samtalet uppstod då man såg ett behov av att inom det konstpedagogiska fältet samordna kunskap, forskning och fortbildning.

Initiativet till bildandet av nätverket föranleddes av att man under längre tid utan resultat verkat för att en nationell myndighet eller organisation skulle kunna ta ansvar för att driva den utveckling som krävs i samband med förändrade krav och förutsättningar hos konstinstitutionernas publik. Man såg ett behov av att skapa förutsättningar för att samla erfarenheter, samordna och fortbilda inom ämnesområdet. I diskussionerna uppkom det gemensamma behovet av att fokusera på frågor rörande organisation, struktur och politik och belysa dessa snarare än att bidra med praktiska exempel. Frågeställningar berör bland annat vad som sker inom institutioner och organisationer när publiken kräver en annan slags verksamhet än tidigare och vad som krävs för att kunna arbeta med utvecklandet av detta.

Nätverket är ett samarbete mellan Kultur i Väst - Västra Götalandsregionen, Kultur Skåne – Region Skånes kulturförvaltning, Moderna Museet, Nationalmuseum, Riksställningar och Statens konstråd.

KOP- nätverket för konst och publikfrågor

Sedan starten har nätverkets fokus varit att möjliggöra möten över yrkesgränser och en samlad plattform för professionella inom konstfältet som har ett publikt uppdrag. Det kan handla om konst- och museipedagoger, informatörer, marknadsförare och utställningsproducenter. KOP har ambitionerna att nätverket ska fungera som en plattform för samverkan, utvecklingsfrågor och kunskapsuppbyggnad. Nätverket ämnar lyfta frågor som rör det potentiella värdet med konst och dess institutioner för individen och samhället.

Sedan nätverkets initierande har man arbetat med att undersöka hur nya publikgrupper rör sig i samhället och hur detta i sin tur påverkar det publikstrategiska arbetet inom institutioner, organisationer och för fria aktörer. Som utgångspunkt för de insatser som gjorts fanns en samlad bild av hur dessa nya publikgrupper söker delaktighet och vill kommunicera. Det handlar också om att denna publik använder bild och medier i en större utsträckning, vilket ställer nya krav på institutioner och organisationer som arbetar med konst.

Genomförda seminarier och konferenser

I KOP:s regi

På tre olika platser i Sverige har KOP-nätverket genomfört konferenser med en nordisk förankring och internationella föreläsare från olika kunskapsfält och professioner. De tre

konferenserna har haft ett deltagarantal på mellan 120-150 personer. Samtliga konferenser har dokumenterats i form av en publikation. Dessa presenteras som bilagor numrerade 1-4.

Under 2008 genomfördes den första konferensen som hölls på Världskulturmuseet i Göteborg under rubriken ”Vår konst publik” och beskrevs som ett seminarium om samspelet mellan konsten, konstnären, institutionen och publiken med utgångspunkt i konstens nya villkor i ett förändrat medialt och socialt samhälle.

2009 arrangerades konferensen ”Vår konst publik” med Region Skåne som värd och hölls på Skånes Dansteater. Seminariet fokuserade på förändrade publikförutsättningar och dess konsekvenser.

”The Art of Having an Audience ” var 2010 års konferens som arrangerades på Moderna Museet i Stockholm. Precis som tidigare konferenser var fokus på förändringar inom publikens förväntningar och hur detta påverkar interaktionen mellan å ena sidan konsten och å andra sidan konstinstitutionerna och publiken.

KOP som samarbetspartner

2011 arrangerades ”Arts and audiences”, en konferens i Bergen vars initiativtagare var den norska organisationen Norsk publikumsutvikling i samverkan med KOP och ett antal nordiska kulturaktörer. Syftet med konferensen var att undersöka hur nya samarbeten kan leda till ett ökat deltagande och engagemang inom olika konstarter. Programmet till denna konferens finns som bilaga nummer 5.

År 2012 inleddes ett samarbete med en rad organisationer och institutioner i Köpenhamn/Danmark som utmynnade i arrangerandet i den två dagar långa workshopen ”Konst och Publik?” som hölls i Köpenhamn. Under dagarna belystes aktuella frågor och utmaningar som konstvärlden står inför med fokus på relationen mellan konst och dess publik.

Övriga aktiviteter

Under Riksförbundet Sveriges Museers Vårmöte ”Vända perspektiv” arrangerade KOP en programpunkt och bjöd in talarna Nicola Jennings från University College i London och frilansproducenten Holly Jones som höll en gemensam presentation under rubriken ”Engaging Hearts and Minds: Leadership and Taking Part”. Ett brev från nätverkets samordnare Riksutställningar beskriver denna programpunkt i bilaga nummer 6.

Vidare har representanter från KOP blivit tillfrågade att bidra med sin kunskap i form av nätverk som arbetar med publikfrågor i andra sammanhang. En representant från KOP blev inbjuden att hålla en workshop på ett seminarium, ”Kultur för alla-allas kultur?” arrangerat av Myndigheten för kulturanalys, vars dokumentation hittas som bilaga 7 och 8. Vid ett annat tillfälle efterfrågades en artikel till den finska tidningen Kultur Österbotten angående att arbeta i nätverk. Texten till denna artikel presenteras i bilaga nummer 9.

Organisation

KOP är organisatoriskt indelad i en styrgrupp och en arbetsgrupp. Styrgruppen består av tidigare nämnda institutioner och organisationer. Arbetsgruppen står för olika insatser, exempelvis utbildningar och konferenser.

Riksställningar har under 2011 och 2012 haft en koordinerande roll och är innehavare av en tjänst på 10 % med ansvar för att kalla till möten och ansvara för dagordning, samordna adressregister. Det innebär även ett upprätthållande och uppföljande av tids- och aktivitetsplan, upprättande av ett samlat arkiv för mötesanteckningar. I koordinatörrollen ingår även att administrera över kommunikation genom sociala medier som Facebook och Twitter.

Ystads konstmuseums operativa uppdrag i KOP 2012

Kultur Skånes, Region Skånes kulturförvaltnings förändrade uppdrag innebär att operativa insatser inte ska göras direkt av förvaltningen. I samband med detta har man under 2012 provat en modell där en extern aktör på uppdrag av Kultur Skåne ingår i KOPs arbetsgrupp. Detta uppdrag har innehafts av Ystads konstmuseum och skett med stöd av och i kommunikation med Kultur Skåne.

Att ingå i KOPs arbetsgrupp har under 2012 inneburit att vara med att planera och arrangera den workshop som hölls den 24-25 september i Köpenhamn. Från Köpenhamn var representanter från Arken museum for moderne Kunst, Statens Museum for Kunst och Copenhagen Art Festival engagerade i arbetsgruppen och ansvarade för programmet.

Initialt planerades en konferens likt de som KOP tidigare anordnat men efter en tids samtal och diskussioner ändrades formatet och utmynnade i en två dagars workshop med en facilitator inbjuden för att driva processen. Valet för processledaren föll på Sören Friis Möller, forskare på Copenhagen Business School. Deltagarna delades in i mindre grupper som sedan enades kring en huvudfråga som sedan genom diskussioner skulle leda till ett svar. Huvudtemat för diskussionerna var att reflektera över relationen mellan konst och dess användare. Grunden för detta tema är KOPs roll som ett framtida nordiskt/europeiskt nätverk. Tre konstnärer var inbjudna och ansvarade för var sin programpunkt, som alla på något sätt behandlade de frågor som workshopen fokuserade på.

Workshopen dokumenterades och finns som en tryckt och digital publikation. I redaktionen för publikationen ingick representanter från arbetsgruppen i Danmark, och från KOP deltog Anna Lönnquist från Ystads konstmuseum. I publikationen presenteras texter, författade av workshopens grupper, samt presentationer av deltagande konstnärer samt en inledande text av processledaren Sören Friis Möller.

Finansiering

Basfinansieringen för de genomförda konferenserna har, förutom arbetsinsatsen, varit en årlig insats på 20 000 kr per organisation/institution, med en högre insats om minst 50 000 kr från den organisation/institution som under året varit värd för konferensen. Konferensen som arrangerades under 2010 erhöll även externa medel från Nordisk kulturfond. Konferenserna har även finansierats genom deltagaravgifter och rabatterade lokaler hos den aktuella arrangören.

2012 års workshop i Köpenhamn finansierades genom medel från KOPs organisationer, för Skånes del genom Kultur Skåne, Region Skånes kulturförvaltning, och motsvarande belopp från de deltagande danska parterna.

Framtid

KOPs konferenser har genomgående haft ett stort intresse från målgruppen. Många av dokumentationerna som producerats har även haft en stor efterfrågan och används av institutioner och personer som arbetar med konst och publikfrågor. Det är en viktig utveckling av ämnesområdet som KOP har arbetat för och synliggjort med hjälp av konferenser och andra aktiviteter. Genom att skapa möjligheter för yrkesgrupper med publika uppdrag inom konstområdet att mötas över yrkesgränserna förstärks utvecklingen av fältet och nya samarbeten kan inledas i en gemensam strävan efter att nå ut med konst till sin aktuella publik.

Relevansen inom området förblir stor, då publikfrågor är under ständig utveckling i takt med att publikgrupper förändras. Att det finns en organisation i Sverige som arbetar med just dessa frågor är viktigt då behovet av en samlad plattform för verksamma med publika uppdrag är stort. Samordning av kunskap, fortbildning och forskning inom det konstpedagogiska fältet är av stor betydelse då det sedan tidigare till stor del saknas. Det är viktigt att fortsätta fokusera på frågor som rör organisation, strukturer och politik inom konstområdet för en vidareutveckling som går hand i hand med förändrade förutsättningar för publikarbete.

Personer som varit engagerade i KOP beskriver hur betydande detta arbete har varit, och fortfarande är idag. Karin Malmquist, intendent för förmedling på Moderna Museet, nämner hur viktigt det är att få möjlighet att mötas med andra på en hög kvalificerad nivå för att diskutera kring publikfrågor från olika perspektiv. Här lyfter hon även det betydelsefulla i att KOP möjliggjort för ett utbyte med olika typer av institutioner i skilda delar av Sverige. Vidare beskriver Malmquist att det finns en stor betydelse i att rikta fokus mot det grundläggande inom publika verksamheter, nämligen dess publik och förståelsen av denna för att utveckla nya metoder att nå publiken, vilket varit ett av KOPs huvudsyften.

Inger Höjer Aspemyr, konstpedagog på Statens konstråd, lyfter fram utvecklandet av ett breddat ansvar för publikfrågor på olika professioner inom institutioner och att föra upp frågorna på ledningsnivå som det mest angelägna arbetet KOP-nätverket genomfört. Hon nämner även att nätverket varit en mycket viktig del i hennes roll som pedagogiskt ansvarig inom Statens konstråd som ett stöd och forum för att utveckla strategier för att möta förändringar i relationen mellan konst och publik.

Det gemensamma för de som arbetat inom nätverket ligger i övertygelsen om att de frågor KOP arbetar med är fortsatt viktiga att utveckla och arbeta med strategiskt.

Skånes framtida roll i KOP

Under 2012 har ett nytt sätt att arbeta med KOP-nätverket prövats för Skånes del där Ystads konstmuseum som institution har haft i uppdrag att arbeta operativt med nätverket. Denna struktur har fungerat bra och skulle vara ett intressant alternativ för framtida utveckling. Det regionala skånska nätverket för konstpedagogik, som presenteras i rapporten ”Skånskt nätverk för konstpedagogik”, skulle i sin struktur kunna inneha Skånes operativa roll i KOP-nätverket. Detta i form av ett deltagande inom medlemsinstitutionerna. En av dessa institutioner kan då

exempelvis inneha ett alternerande värdskap på ett eller två år, med uppgiften att arbeta med KOP och fungera som en länk mellan KOP-nätverket och det regionala nätverket.

Systemet för de regionala kulturpedagogiska uppdragen i Skåne utvärderades av Katja Lindkvist i rapporten ”Utvärdering av systemet med regionala kulturpedagogiska uppdrag i Skåne 2009-2011; struktur, måluppfyllelse och effekter”. Utvärderingen har varit underlag till ett nytt system för denna verksamhet som innebär att institutionerna nu har ett verksamhetsbidrag inom konstpedagogik. Dessa institutioner är för närvarande Malmö konstmuseum, Wanås Konst, Moderna Museet Malmö och Ystads konstmuseum. En annan intressant modell för hur Skåne kan tänkas arbeta operativt med KOP skulle kunna vara att någon av de verksamheter som innehar verksamhetsbidrag får ansvar för att arbeta med KOP. Detta uppdrag skulle rimligtvis alternera mellan de olika verksamheterna, men bör struktureras under en längre period, förslagsvis tre år, då det krävs tid för den aktuella institutionen att sätta sig in i arbetet, utföra arbetet och sedan att lämna över det till en annan institution. En längre period skapar även en kontinuitet i arbetet vilket underlättar för en långsiktighet och ett strukturerat arbete.

Strukturellt vore det tänkbart att detta arbete läggs på det befintliga verksamhetsbidraget och utformas till en mindre tjänst om 25 % inom institutionens konstpedagogiska verksamhet. Tjänsten skulle även kunna, förutom det direkt operativa arbetet med KOP, innebära möjlighet till deltagande i fortbildningar och liknande inom det aktuella området publikarbete för att bidra till aktualiteten inom nätverkets huvudområde.